

رابطه عوامل جمعیت‌شناختی و میزان به‌کارگیری مؤلفه‌های مدیریت اطلاعات شخصی

مریم سه‌دهی^۱، علیرضا اسفندیاری مقدم^۲، فهیمه باب الحوائجی^۳، نجلا حریری^۴، فاطمه نوشین‌فرد^۵

چکیده

تاریخ ارسال: ۱۳۹۷/۲/۱ - تاریخ پذیرش: ۱۳۹۷/۳/۷

هدف: پژوهش حاضر بر آن است تا به بررسی ارتباط میان عوامل جمعیت‌شناختی و میزان استفاده اعضای هیئت علمی پژوهشگاه‌های وابسته به وزارت علوم، تحقیقات و فناوری ایران از مؤلفه‌های مدیریت اطلاعات شخصی بپردازد.

روش: این پژوهش از نظر هدف کاربردی است و با استفاده از روش پیمایشی انجام شده است. جامعه پژوهش را ۳۰۲ نفر از اعضای هیئت علمی پژوهشگاه‌های وابسته به وزارت علوم تشکیل می‌دهد که بر مبنای روش نمونه‌گیری طبقه‌ای تصادفی انتخاب شدند. ابزار گردآوری اطلاعات پرسش‌نامه محقق‌ساخته‌ای بود که بر اساس چارچوب نظری «جونز» (۲۰۱۲) و نظرهای سایر صاحب‌نظران حوزه مدیریت اطلاعات شخصی طراحی شد. داده‌ها با استفاده از نرم‌افزار آماری اسپاس تجزیه و تحلیل گردید.

۱. دانشجوی رشته علم اطلاعات و دانش‌شناسی، واحد علوم و تحقیقات، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران.
minoose3000@gmail.com
۲. دانشیار گروه علم اطلاعات و دانش‌شناسی، واحد همدان، دانشگاه آزاد اسلامی، همدان، ایران (نویسنده مسئول).
ali.isfandyari@gmail.com
۳. دانشیار گروه علوم ارتباطات و دانش‌شناسی، واحد علوم و تحقیقات، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران.
f.babalhavaeji@gmail.com
۴. استاد گروه علوم ارتباطات و دانش‌شناسی، واحد علوم و تحقیقات، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران.
nadjlahariri@gmail.com
۵. دانشیار گروه علوم ارتباطات و دانش‌شناسی، واحد علوم و تحقیقات، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران.
f.nooshinfard@gmail.com

یافته‌ها: یافته‌های پژوهش نشان داد اعضای هیئت‌علمی از نظر میزان به‌کارگیری مؤلفه‌های مدیریت اطلاعات شخصی در وضعیت مطلوب و بالاتر از میانگین مورد انتظار بودند. از نظر میانگین، استفاده از شش مؤلفه مدیریت اطلاعات شخصی بین اعضای هیئت‌علمی زن و مرد، گروه‌های تحصیلی، درجه علمی، مرتبه علمی و سابقه کاری افراد تفاوت معناداری وجود داشت. سن افراد با میزان استفاده آنان از مؤلفه‌های مدیریت اطلاعات شخصی ارتباطی نداشت.

نتایج: با توجه به یافته‌های پژوهش، به منظور ارتقای مهارت‌های مدیریت اطلاعات شخصی اعضای هیئت‌علمی، برگزاری دوره‌های آموزشی و نیز توزیع جزوه‌های آموزشی، بروشور، اسلایدهای آموزشی پیشنهاد گردید.

کلیدواژه‌ها: مدیریت اطلاعات شخصی، عوامل جمعیت‌شناختی، اعضای هیئت‌علمی، وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، ایران

مقدمه

بروز پدیده‌هایی مانند انفجار اطلاعات و سرریز اطلاعاتی، افراد را در شرایطی قرار داده است که با حجم فراوانی از اطلاعات در قالب‌ها و اشکال مختلف روبه‌رو هستند (کوکبی و مجاور، ۱۳۹۳: ۱۶۰) و زمان زیادی را صرف مدیریت منابع و مجموعه‌های گردآوری شده می‌کنند. افراد به منظور شناسایی دقیق نیازهای اطلاعاتی و بهره‌مندی مؤثر و کارآمد از مجموعه اطلاعات شخصی گردآوری شده‌شان نیازمند داشتن مهارت‌های مدیریت اطلاعات شخصی هستند. مدیریت اطلاعات شخصی مطالعه و پیاده‌سازی فعالیت‌هایی است که یک فرد به منظور کسب^۱ یا خلق^۲، ذخیره^۳، سازماندهی^۴، حفاظت^۵، بازیابی^۶، استفاده^۷ و توزیع^۸ اطلاعات موردنیاز برای تکمیل وظایف (کاری و

1. Acquire
2. Create
3. Store
4. Organize
5. Maintain
6. Retrieve
7. Use
8. Distribute

غیرکاری) و اجرای نقش‌ها و مسئولیت‌های گوناگون انجام می‌دهد (جونز، ۲۰۰۷، ص ۴۵۳). اندیشمندان مختلف تعریف‌های گوناگونی از مدیریت اطلاعات شخصی ارائه داده‌اند. این تعریف‌ها عموماً تحت تأثیر تعریف سنتی مدیریت اطلاعات یعنی فراهم‌آوری، سازماندهی، ذخیره‌سازی، بازیابی، دسترسی و انتشار بوده است. «لنسدیل»^۱ (۱۹۸۸) مدیریت اطلاعات شخصی را اصطلاحی عام توصیف می‌کند که به منظور فراهم‌آوری، ذخیره‌سازی، سازماندهی و بازیابی اقسام اطلاعاتی دیجیتال نظیر ایمیل، فایل‌ها، یادآورها، فهرست مخاطبان و بوک‌مارک‌ها توسط فرد در فضای اطلاعاتی شخصی‌اش به کار می‌رود. «باریو»^۲ (۱۹۹۵) مدیریت اطلاعات شخصی را سامانه‌ای توسعه‌یافته یا ایجاد شده برای یک فرد جهت استفاده شخصی در یک محیط کاری عنوان می‌کند. چنین سامانه‌ای شامل روش‌ها و قواعد نگهداری سامانه، سازوکارهای بازیابی و روش‌های تولید بروندهای مختلف است. «بلوتی، دیوچنیت، هاوارد، نیوویرث و اسمیت»^۳ (۲۰۰۲) مدیریت اطلاعات شخصی را منظم‌ساختن اطلاعات از طریق طبقه‌بندی و جایگذاری تعریف می‌کنند که بازیابی اطلاعات را به هنگام نیاز، تسهیل می‌کند. «بوردمن»^۴ (۲۰۰۴) نیز بر اساس تقسیم‌بندی‌های باریو به تعریف مدیریت اطلاعات شخصی پرداخته است. به عقیده وی تمامی تعاریف مدیریت اطلاعات شخصی، برگرفته از تعریف سنتی مدیریت اطلاعات است. به عقیده «تیوان، جونز و بدسان»^۵ (۲۰۰۶) به فعالیت‌های مرتبط با بدست آوردن، سازماندهی، بازیابی و پردازش اطلاعات در فضای اطلاعاتی شخصی افراد اطلاق می‌شود. «جونز» (۲۰۰۸) با الهام از چارچوب باریو، مدیریت اطلاعات شخصی را مطالعه و اجرای

1. Lansdale
2. Barreau
3. Bellotti, Ducheneaut, Howard, Neuwrith, Smith
4. Boardman
5. Teevan, Jones, Bedeson

فعالیت‌هایی می‌داند که یک فرد به منظور فراهم آوردن، ذخیره کردن، سازماندهی، نگهداری، بازیابی، استفاده و توزیع اقلام اطلاعاتی مورد نیاز برای انجام نقش‌های مختلف خود (به عنوان والدین، کارمند، عضوی از جامعه و...) به کار می‌برد. مدیریت اطلاعات شخصی تاکید ویژه‌ای بر سازماندهی و نگهداری مجموعه اطلاعات شخصی‌ای دارد که در آن اقلام اطلاعاتی نظیر اسناد کاغذی، اسناد دیجیتال، پیام‌های پست الکترونیکی، مراجع وب، دست‌نوشته‌ها و... برای استفاده‌های بعدی و استفاده مجدد ذخیره شده‌اند (جونز، ۲۰۰۷). جدیدترین دیدگاه در حوزه مدیریت اطلاعات شخصی توسط جونز در سال ۲۰۱۲ ارائه شد. وی شش فعالیت یافتن و دوباره یافتن^۱، نگهداری^۲، حفاظت و سازماندهی^۳، امنیت حریم خصوصی و مدیریت جریان اطلاعات^۴، ارزیابی و اندازه‌گیری^۵، تدبیر و مفهوم‌سازی^۶ را برای رسیدن به مدیریت اطلاعات شخصی مؤثر در نظر گرفت.

با توجه به اهمیت موضوع مدیریت اطلاعات شخصی به عنوان یکی از جدیدترین و چالش‌برانگیزترین مباحث روز دنیا و نیز با در نظر گرفتن این نکته که اعضای هیئت علمی پژوهشگاه‌ها از جمله افرادی هستند که به واسطه ماهیت فعالیت‌های کاری خود، همواره با حجم زیادی از اطلاعات مواجه و به منظور شناسایی دقیق نیازهای اطلاعاتی و دستیابی به اطلاعات مورد نظر در سریع‌ترین زمان ممکن نیازمند استفاده از مهارت‌های مدیریت اطلاعات شخصی هستند، انجام پژوهش‌های مرتبط با مدیریت اطلاعات شخصی ضروری است. در همین راستا به نظر می‌رسد ویژگی‌های جمعیت شناختی شامل جنسیت، سن، مقطع تحصیلی، رشته تحصیلی، مرتبه

1. Finding and re-finding
2. Keeping
3. Maintaining and Organizing
4. Managing privacy and the flow of information
5. Measuring and evaluating
6. Making sense of things

سازمانی و سابقه خدمت می‌تواند بر میزان استفاده از مؤلفه‌های مدیریت اطلاعات شخصی تاثیرگذار باشد. با وجود این، جستجوهای محققان نشان داد هیچ پژوهشی در این زمینه انجام نشده است. با توجه به مطالب ذکر شده و وجود محدودیت‌های انسانی، گسترش روزافزون دامنه فضای اطلاعاتی، اهمیت مدیریت اطلاعات در زندگی افراد و تاثیر بسزایی که می‌تواند بر مدیریت زمان، صرفه جویی در انرژی و هزینه‌ها و افزایش کارایی و توانمندی افراد در برقراری تعاملات علمی داشته باشد، ضروری به نظرمی‌رسد که مدیریت اطلاعات شخصی در محیط‌های آموزشی و پژوهشی (نظیر پژوهشگاه‌ها) بررسی شود تا ضمن بررسی وضعیت مدیریت اطلاعات شخصی با شناسایی چالش‌های این حوزه راهکارهای مؤثر ارائه شود. هدف پژوهش حاضر بررسی ارتباط میان عوامل جمعیت‌شناختی و میزان استفاده اعضای هیئت علمی پژوهشگاه‌های وابسته به وزارت علوم، تحقیقات و فناوری ایران از مؤلفه‌های مدیریت اطلاعات شخصی است.

چارچوب نظری پژوهش

پژوهشگر با مرور چرخه‌های مدیریت دانش صاحب‌نظرانی نظیر «ویگ»^۱ (۱۹۹۳)، «مک‌الروی»^۲ (۱۹۹۹)، «بوکوویتز و ویلیامز»^۳ (۲۰۰۰)، «میر و زاک»^۴ (۱۹۹۶)، «کارلیل و ربنتیش»^۵ (۲۰۰۳)، «ایوانز، دالکیر و بیدیان»^۶ (۲۰۱۵) که در جدیدترین کتاب «کیمیز دالکیر»^۷ با عنوان مدیریت دانش در نظریه و عمل^۸ در سال ۲۰۱۷ چاپ شده و تمامی

1. Wiig
2. McElroy
3. Bukowitz and Williams
4. Meyer and Zack
5. Carlile and Rebentisch
6. Evans, Dalkir and Bidian
7. Kimiz Dalkir
8. Knowledge management in theory and practice

مدل‌های یادشده به‌طور مشترک به فرایندهای شناسایی و خلق، ذخیره‌سازی، دسترس‌پذیرکردن (ارائه)، بازیابی، استفاده، انتقال و اشتراک‌گذاری اشاره داشته‌اند، به این نتیجه رسید که چارچوب نظری جونز (۲۰۱۲) براساس مؤلفه‌های موجود در چرخه‌های مدیریت دانش بوده و از این لحاظ چارچوبی با پشتوانه علمی محسوب می‌گردد. بنابراین، مبنای پژوهش حاضر، مؤلفه‌های مدیریت اطلاعات شخصی جونز (۲۰۱۲) است.

جونز با در نظر گرفتن نگاهت به‌عنوان مبنا، دو فعالیت اصلی مدیریت اطلاعات شخصی را که منجر به تحقق نگاهت می‌گردید، معرفی نمود. فعالیت اول «نگهداری» است که تلاش می‌کند افراد را از مسیر اطلاعاتی که با آن مواجه هستند، به سوی نیازهای پیش‌بینی شده هدایت کند. فعالیت دوم «یافتن» است که تلاش می‌کند در مسیری دیگر از نیاز به سوی اطلاعات حرکت کند. در ادامه، هریک از شش مؤلفه مدیریت اطلاعات شخصی با تکیه بر چهارچوب نظری «جونز» (۲۰۱۲) معرفی می‌شود:

یافتن و دوباره یافتن

«ویلسون»^۱ (۲۰۰۰) جستجوی اطلاعات را مترادف با یافتن اطلاعات می‌داند. «جونز» (۲۰۱۲) بر این باور است که افراد در مواجهه با یک نیاز به جستجو، مرتب‌سازی و مرور اطلاعات می‌کنند. همچنین از طریق فهرست‌کردن نتایج جستجو یا محتوای پوشه‌ها تلاش می‌کنند تا اقلام اطلاعاتی مرتبط با یک نیاز را شناسایی کنند. این فعالیت‌ها نمونه‌هایی از فعالیت‌های «یافتن» هستند. «یافتن» دامنه گسترده‌ای دارد که هر دو عمل یافتن و فعالیت‌های مرتبط با دوباره یافتن را در برمی‌گیرد. به‌طور کلی، یافتن شامل تلاش‌هایی در جهت فراهم‌آوری اطلاعات مورد نیاز به‌گونه‌ای صحیح و دقیق است. مطالعات متعددی درباره رفتارهای یافتن انجام شده است (باریو و ناردی ۱۹۹۵؛ راوازیو،

1. Wilson

اسکار و کراکر^۱؛ تیوان، آلواردو، آکرمن و کارگر^۲ (۲۰۰۴). آنان اعلام کردند که کاربران ترجیح می‌دهند به جای استفاده از ابزارهای جستجوی کلیدواژه‌ای و ارتباط مستقیم، اطلاعات شخصی‌شان را با استفاده از اطلاعات زمینه‌ای به‌عنوان یک راهنما به دست آورند (تیوان، کاپرا و کوینونز، ۲۰۰۷، ۲۶).

دوباره‌یافتن: «کاپرا و کوینونز» (۲۰۰۵) بر این باورند که که دوباره‌یافتن فرایندی متمرکز و هدفمند است چون کاربران قبلاً اطلاعات را دیده‌اند. «جونز» (۲۰۰۸ و ۲۰۱۲) معتقد است دوباره‌یافتن اقدامی مکمل برای نگهداری است. هنگامی که افراد با اطلاعاتی ارزشمند مواجه می‌شوند، تصمیم می‌گیرند که چگونه آن اطلاعات را براساس نیازهای اطلاعاتی آتی مدّ نظر خود، نگهداری کنند.

نگهداری: از اطلاعات به سوی نیاز

«کواسنیک»^۳ (۱۹۸۹) معتقد است نگهداری را می‌توان بخشی ضروری از انتقال اطلاعات برای اقدام‌های آتی درباره‌ی دوباره‌یافتن اطلاعات (بازشناسایی اطلاعات) و استفاده از آن (اطلاعات) دانست. «جونز» (۲۰۱۲) بر این باور است که بسیاری از رخداد‌های زندگی روزمره به‌دنبال کشف حوادث شکل می‌گیرند. به‌جای نیاز به جستجوی اطلاعات، تأکید بر اطلاعات موجود است و باید مشخص شود، متناسب با نیازهای اطلاعاتی شخص، چه اقدام‌هایی باید انجام شود؟ افراد در سازمان‌ها با حجم زیادی از اطلاعات تولیدشده مواجه هستند. برای نگهداری اطلاعات پرسش‌هایی از این قبیل مطرح است: «آیا اطلاعات مرتبط هستند یا به‌طور بالقوه سودمندند؟»، «نیاز پیش‌بینی شده‌ای به این اطلاعات وجود دارد؟»، «هزینه‌های نداشتن این اطلاعات چیست؟». برای مثال، برخی اطلاعات مرتبط با مالیات سال‌های گذشته باید نگهداری

1. Ravasio, Schar, Krueger
2. Teevan, Alvarado, Ackerman, Karger
3. Kwasnik

و حفظ شود؛ هرچند احتمال اینکه به این اطلاعات نیاز باشد بسیار کم است زیرا هزینه‌های در اختیار نداشتن این اطلاعات، در صورت نیاز به آنها بسیار زیاد است. از نگاه «جونز» (۲۰۱۲) سومین مجموعه از فعالیت‌های مدیریت اطلاعات شخصی متمرکز بر نگاشت است که نیاز را به اطلاعات مرتبط می‌سازد. از این مجموعه به عنوان «فعالیت‌های فراسطحی» یاد می‌شود.

حفاظت و سازماندهی

«جونز» (۲۰۰۸ و ۲۰۱۲) معتقد است حفاظت از اطلاعات شامل تصمیم‌ها و اقدام‌های مرتبط با ترکیب و نگهداری مجموعه اطلاعات شخصی است. تصمیم‌گیری‌ها شامل این موارد است: تعیین مجموعه‌هایی برای ارقام جدید، تعیین چگونگی ذخیره اطلاعات در یک مجموعه (محل، قالب، نحوه ذخیره‌سازی و پشتیبان‌گیری از اطلاعات).

سازماندهی اطلاعات بر چگونگی ارتباط ارقام با یکدیگر در یک مجموعه و تفکیک ارقام از هم از طریق نامگذاری و جایگذاری در پوشه‌ها متمرکز است (جونز، ۲۰۰۸: ۱۵۸). نحوه سازماندهی اطلاعات برای استفاده‌های مکرر، چگونگی حفاظت از اطلاعات در برابر خسارت‌ها و آسیب‌های احتمالی، تشخیص صحیح بودن اطلاعات، تعیین فرمت‌های به‌روزرسانی برای همگام شدن با تغییرات، نحوه حذف، بایگانی و انتقال اطلاعات به مجموعه‌های دیگر، از مباحث مرتبط با حفاظت و سازماندهی است (جونز ۲۰۱۲).

امنیت حریم خصوصی و مدیریت جریان اطلاعات

«جونز» (۲۰۱۲) درباره حریم خصوصی و مدیریت جریان اطلاعات بر این باور است که مسیرهای مختلفی ایجاد شده است تا اطلاعات مناسب در زمان مناسب فراهم شود. برای جلوگیری از ورود افراد خرابکار یا پروکسی‌های نرم‌افزاری غیرمجاز و جلوگیری از آسیب دیدن اطلاعات، موانعی ایجاد می‌شود. برای مواجهه با ایمیل‌های ناخواسته

(هرزنامه‌ها) تمهیداتی اندیشیده می‌شود. در برابر هجوم ویروس‌ها، از اطلاعات نگهداری و محافظت می‌شود. همچنین، برای گروه‌بندی اطلاعات تمهیداتی به‌کار گرفته می‌شود تا از نابود شدن اطلاعات جلوگیری شود.

ارزیابی و اندازه‌گیری

در ارزیابی و اندازه‌گیری، شمای از سازماندهی موارد انتخاب شده، راهکارها، سیاست‌ها و رویه‌های مورد قبول بررسی می‌شود. آیا ابزارهای پشتیبان در موقعیت‌های تعیین شده جایگذاری شده‌اند؟ آیا انجام جستجوهای دوره‌ای یا پیوسته، منجر به نداشت میان اطلاعات و نیاز و افزایش کارایی می‌شود؟ این پرسش‌ها امکان ارزیابی را به افراد می‌دهد. همچنین در زمان ارزیابی می‌توان موقعیت اندازه‌گیری را در مقایسه با موقعیت‌های مشابه ارزیابی کرد (جونز، ۲۰۰۸ و ۲۰۱۲).

استفاده از اطلاعات و مفهوم‌سازی

بحث مفهوم‌سازی توسط «برندا دروین» و همکارانش در دهه ۱۹۷۰ میلادی توسعه یافت. «دروین» بر این باور است که برخی از افراد مفهوم‌سازی را یک نظریه، بعضی دیگر مجموعه‌ای از روش‌ها و برخی دیگر یک روش‌شناسی و عده‌ای دیگر نتیجه‌گیری می‌دانند و به‌طور کلی همه این موارد صادق است (دروین، ۱۹۹۲: ۶۱). «راسل و دیگران»^۱ (۱۹۹۳) مفهوم‌سازی را «انجام فرایند جستجو برای نمایش و رمزگذاری داده‌ها به منظور پاسخگویی به پرسش‌های مرتبط با وظایف» تعریف می‌کنند. «کلاین، مون و هافمن»^۲ (۲۰۰۶) اذعان داشتند که «مفهوم‌سازی تلاشی مستمر و هدفمند برای درک ارتباط‌هایی است که می‌تواند در میان افراد، موقعیت‌ها و رخدادها به منظور پیش‌بینی مسیرها و کارایی مؤثر آنها شکل بگیرد.»

1. Russell et al

2. Klein, Moon & Hoffman

«جونز» (۲۰۰۸ و ۲۰۱۲) تلاش برای مفهوم‌سازی را از جمله فعالیت‌های فراسطحی می‌داند و به منظور ارزیابی آن پرسش‌هایی از این قبیل را مطرح می‌کند: اطلاعات مورد نظر حاوی چه پیامی است؟ آیا منجر به مفهوم‌سازی می‌شود؟ این پرسش می‌تواند در انتخاب هریک از فعالیت‌های فراسطحی دیگر نیز استفاده شود. همچنین، ممکن است به درک عمیق‌تر سطوح مرتبط با هدف‌های نهایی و ارزیابی منجر شود. انتخاب‌هایی که منطبق با یک نیاز ذهنی قابل درک و معنادار هستند، ممکن است با دیگر نیازهای مورد نظر، معنا و مفهومی نداشته باشد.

مروری بر پیشینه پژوهش

در سال‌های اخیر پژوهش‌های متعددی به بررسی ابعاد و جنبه‌های مختلف مدیریت اطلاعات شخصی پرداخته‌اند. جستجوهای پژوهشگران با کلیدواژه‌هایی نظیر Demographic factors, Individual factors, Individual differences in personal information management در پایگاه‌های اطلاعاتی نظیر مرالد^۱، اشپرینگر^۲، جی‌استور^۳، ساینس دایرکت^۴، سیج^۵، وایلی^۶، تیلور نشان داد پژوهش‌های حوزه مدیریت اطلاعات شخصی در خارج از ایران بیشتر بر موضوع مهارت‌ها، ابزارها و سیستم‌ها متمرکز است و هر کدام یک یا چند مؤلفه مدیریت اطلاعات شخصی را بررسی کرده‌اند. پژوهش «سانگ و لینگ»^۷ (۲۰۰۷) تنها پژوهش مرتبط با پژوهش حاضر بود. برخی پژوهش‌های انجام شده در زمینه مدیریت

1. <http://www.emeraldinsight.com>
2. <http://www.link.springer.com>
3. <http://www.Jstor.org>
4. <http://www.sciencedirect.com>
5. <http://www.Journals.sagepub.com>
6. <http://www.onlinelibrary.wiley.com>
7. <http://www.tandfonline.com>
8. Song & Ling

اطلاعات شخصی در داخل کشور سؤال یا فرضیه‌ای را به بررسی نقش عوامل جمعیت‌شناختی بر روی متغیرهای مورد نظرشان اختصاص داده‌اند اما نقش عوامل زمینه‌ای را به عنوان موضوع پژوهشی مستقل بررسی نکرده‌اند. در ادامه، پژوهش‌های مرتبط با پژوهش حاضر، به اجمال مرور می‌شود:

«دلقندی و ریاحی‌نیا» (۱۳۹۳) در پژوهش خود میزان آشنایی اعضای هیئت علمی دانشگاه پیام نور با فعالیت‌های مدیریت اطلاعات شخصی شامل گردآوری، نگهداری، سازماندهی و بازیابی را بررسی کردند. یافته‌های پژوهش نشان داد اعضای هیئت علمی با کلیت موضوع مدیریت اطلاعات و مباحث گردآوری، نگهداری، سازماندهی و بازیابی آشنایی دارند و به‌طور نسبی موفق عمل کرده‌اند. همچنین تحلیل فرضیه پژوهش نشان داد بین جنسیت و رتبه اعضای هیئت علمی و نوع جستجوی اطلاعات رابطه معناداری وجود ندارد. «جدیدی» (۱۳۹۴) میزان به‌کارگیری مدیریت اطلاعات شخصی توسط اعضای هیئت علمی دانشکده‌های پیراپزشکی دانشگاه‌های علوم پزشکی تهران، شهید بهشتی و ایران را بررسی کرد. در این پژوهش مشخص شد میزان به‌کارگیری مدیریت اطلاعات شخصی در فعالیت‌های ذخیره‌سازی و سازماندهی در سطح «خوب» و در فعالیت‌های نگهداشت و بازیابی در سطح «متوسط» و در مجموع، میزان به‌کارگیری مدیریت اطلاعات شخصی در سطح «خوب» گزارش شده است. براساس آزمون فرضیه‌ها، به لحاظ جنسیت، دانشکده و رتبه علمی نیز تفاوت معناداری مشاهده نشده است. «شکاری، فهیم‌نیا و حیدری» (۱۳۹۴) در پژوهش خود وضعیت مدیریت اطلاعات الکترونیکی شخصی اعضای هیئت علمی گروه‌های آموزشی علم اطلاعات و دانش‌شناسی و کتابداری و اطلاع‌رسانی پزشکی ایران را با استفاده از مدل جونز بررسی کردند. یافته‌های پژوهش آنان نشان داد فعالیت‌هایی که بیشترین میانگین را در این پژوهش کسب کرده‌اند، به ترتیب «ذخیره‌سازی» و «یافتن و دوباره‌یابی»؛ و پایین‌ترین آن «نگهداری» است. همچنین به این نتیجه رسیدند که از نظر جنسیت و وابستگی سازمانی تفاوت معناداری در وضعیت مدیریت اطلاعات الکترونیکی شخصی مشاهده

نمی‌شود اما به لحاظ درجه علمی و سن، میان اعضای هیئت علمی تفاوت معناداری وجود دارد. «هدایتی خوش‌مهر و قهرمانیان» (۱۳۹۴) در پژوهش خود مدیریت اطلاعات در بین اعضای هیئت علمی دانشگاه شهید مدنی آذربایجان در محیط دیجیتال را بررسی کردند. یافته‌ها نشان داد به‌طور کلی مدیریت اطلاعات فردی و تمامی مؤلفه‌های آن در بین اعضای هیئت علمی دانشگاه مورد بررسی در حد متوسط و کمتر از حد مطلوب است و بین مدیریت اطلاعات فردی در حوزه‌های مختلف تحصیلی تفاوت معناداری وجود دارد. همچنین یافته‌های پژوهش یادشده نشان داد بین مدیریت اطلاعات فردی و جنسیت تفاوت معناداری وجود ندارد. «کوکبی، حیدری و مجاور» (۱۳۹۶) در پژوهش خود به این نتیجه رسیدند که وضعیت مدیریت اطلاعات شخصی دانشجویان تحصیلات تکمیلی دانشگاه شهید چمران اهواز، در سطح متوسط (با میانگین ۳/۰۲) قرار داشت. همچنین نقش چهار متغیر (جنسیت، سن، دانشکده محل تحصیل و مقطع تحصیلی) در مدیریت اطلاعات شخصی دانشجویان بررسی و مشخص شد مدیریت اطلاعات شخصی در میان دانشکده‌های مختلف دارای تفاوت معنادار بود. میان زنان و مردان و دانشجویان با مقاطع تحصیلی و گروه‌های سنی مختلف تفاوت معناداری وجود نداشت. «آزاده، جدیدی و حقانی» (۱۳۹۶) در پژوهش خود به این نتیجه رسیدند که مؤلفه ذخیره‌سازی و سازماندهی در سطح «خوب»، نگهداشت و بازیابی در سطح «متوسط» و به‌طور کلی مدیریت اطلاعات شخصی با میانگین ۶۲/۵۱٪ در سطح «خوب» قرار داشتند. براساس آزمون فرضیه‌ها، میزان به‌کارگیری مدیریت اطلاعات شخصی و هریک از عناصر آن توسط اعضای هیئت علمی دانشکده‌های پیراپزشکی دانشگاه‌های علوم پزشکی تهران، شهید بهشتی و ایران بر حسب دانشکده، مرتبه علمی، جنسیت به‌لحاظ آماری تفاوت معناداری نداشتند.

«بوردمن» (۲۰۰۴) در رساله دکترای خود انواع مختلف ابزارهای مدیریت اطلاعات شخصی و چگونگی مدیریت انواع گوناگون اطلاعات شخصی کاربران در فایل‌های اسناد، پیام‌های پست الکترونیکی، نشانی‌های اینترنتی ذخیره‌شده را در چهار سطح

فعالیت‌های مدیریت اطلاعات شخصی شامل فراهم‌آوری، سازماندهی، نگهداری و بازیابی بررسی کرد. «سانگ و لینگ»^۱ (۲۰۰۷) نقش جنسیت، سن، زمینه قومی^۲، سطح تحصیلات، تخصص^۳ و دفعات استفاده از کامپیوتر در مدیریت اطلاعات شخصی شامل استفاده از ابزارهای کامپیوتری، مدیریت و بازیابی اطلاعات را بررسی کردند. در این پژوهش مشخص شد جنسیت می‌تواند متغیری معنادار در عوامل جمعیت‌شناختی باشد و به‌طور نسبی مردان بیش از زنان از رایانه استفاده می‌کنند. زنان دانشجوی کمتر از مردان دانشجوی رایانه استفاده می‌کنند. دانشجویان مرد بیش از دانشجویان زن از مدیریت اطلاعات شخصی خود رضایت داشتند. به‌طور کلی، تفاوت متغیرهای مدیریت اطلاعات شخصی در میان گروه‌های شرکت‌کنندگان براساس تخصص و جنسیت متمرکز است. «کریستال» (۲۰۰۸) نیازها، رفتار و عملکرد مدیریت اطلاعات شخصی ۱۵ دانشجوی را در یک ترم تحصیلی بررسی کرد. چارچوب این پژوهش متمرکز بر چهاروظیفه اصلی مدیریت اطلاعات شخصی مشتمل بر دوباره‌یابی، یادآوری و مدیریت وظایف، ثبت سفارش‌ها و انعکاس و فراشناخت بود. یافته‌های پژوهش نشان داد دانشجویان اطلاعات خود را با استفاده از ابزارهای مختلف در فرمت‌های گوناگون بر اساس منابع اصلی اطلاعاتی‌ای که با آن مواجه بودند، گردآوری و مدیریت می‌کنند. «مجید و دیگران» (۲۰۱۰) میزان آگاهی ۲۱۲ نفر از دانشجویان رشته‌ای‌تی و رشته‌های مرتبط با آن را در دو دانشگاه سنگاپور در خصوص مدیریت اطلاعات شخصی بررسی کردند. یافته‌های پژوهش نشان داد ایمیل، بوک‌مارک‌ها، اسناد متنی شخصی و عکس‌ها بیشترین اطلاعات ذخیره‌شده بود. بیشتر دانشجویان از اسامی پوشه‌ها (فایل‌ها) و برچسب‌ها (لیبل‌ها) برای نشان دادن محتوای اقلام اطلاعاتی خود استفاده کرده‌اند. نیمی از دانشجویان گاهی اوقات در زمان بازیابی اقلام ذخیره‌شده‌شان با مشکل مواجه

1. Song & Ling
2. ethnic background
3. profession

شدند و تنها تعداد کمی از آنها برای ذخیره‌سازی اطلاعات شخصی از ابزارهای آنلاین ذخیره‌سازی داده‌ها استفاده کرده‌اند.^۱ «لینگ فنگ» (۲۰۱۱) در پژوهش خود با عنوان «بررسی شیوه‌های دوباره‌یافتن اطلاعات» به مرور جامع موضوع دوباره‌یافتن اطلاعات و معرفی روش‌های اساسی و سازوکار مورد استفاده در دوباره‌یافتن اطلاعات پرداخت. پس از تجزیه و تحلیل رفتار دوباره‌یابی اطلاعات توسط کاربران و ملزومات آن، به بررسی روش‌های طبیعی دوباره‌یافتن اطلاعات در حافظه انسان و مرور شیوه‌ها و ابزارهای توسعه‌یافته در حوزه‌های مدیریت اطلاعات شخصی و وبی در جهت دوباره‌یافتن اطلاعات پرداخته است. «برگمن» (۲۰۱۳) در مقاله خود به شناسایی و نگاشت متغیرهای مؤثر بر انواع رفتارهای مدیریت اطلاعات شخصی پرداخت. در یک مطالعه اکتشافی، با انجام ۲۰ مصاحبه نیمه‌ساختاریافته با شرکت‌کنندگان، ۱۵ متغیر را شناسایی و در ۵ مقوله دسته‌بندی نمود. متغیرهای مرتبط با مقوله سازماندهی عبارت است از: نظم، افزونگی و اهمیت نام‌گذاری. متغیرهای مرتبط با مقوله ساختار عبارت است از: اندازه مجموعه، عمق و وسعت و اندازه پوشه‌ها. متغیرهای مرتبط با مقوله فرایند کاری متشکل از: میزان توجه و ساختارهای شبکه‌ای. متغیرهای مرتبط با مقوله حافظه شامل وابستگی به حافظه و نوع حافظه برتر و متغیرهای مرتبط با مقوله بازیابی شامل: نوع بازیابی، موفقیت بازیابی، مدت زمان بازیابی و فراگیر بودن است.

«چودری، رحمان و الصوغیر» (۲۰۱۵) در پژوهش خود با عنوان «استفاده از مدیریت اطلاعات شخصی برای تقویت سواد اطلاعاتی کاری» نحوه یافتن، سازماندهی، مدیریت و دوباره‌یابی اطلاعات را در میان ۸۳ دانشور از ۱۱ شرکت در کویت بررسی کردند. نتایج نشان داد بیش از ۵۰٪ اطلاعات جمع‌آوری شده توسط دانشورزان برای استفاده‌های آتی، نگهداری شده است. آنها این اطلاعات را بر روی دسکتاپ و دیسک سخت ذخیره و به منظور تسهیل دوباره‌یابی اطلاعات از Favorite و Bookmark استفاده می‌کردند.

1. Majid et al.

شرکت‌کنندگان در پژوهش از طبقه‌بندی‌های مرتبط با کارهای مختلف‌شان برای سازماندهی اطلاعات در پوشه‌ها استفاده می‌کردند. آنها به‌طور منظم فایل‌ها و پوشه‌هایشان را روزآمد و از ابزارهای حمایتی فعالیت‌های مدیریت اطلاعات شخصی استفاده کردند. در این پژوهش منابع، روش‌ها، تکنیک‌ها، ابزارها و راهبردهای فراهم‌آوری، سازماندهی، یافتن و دوباره‌یابی اطلاعات مورد نیاز دانش‌ورزان بررسی شد. «هوانگ»^۱ (۲۰۱۶) در پژوهش خود انگیزه‌های مدیریت اطلاعات شخصی و ابعاد زیرمجموعه آن نظیر نرم‌افزارهای فعال، روش‌های اشتراک‌گذاری، شفاف‌سازی و ساختاربندی بر اساس ادبیات موجود در زمینه سیستم‌های اطلاعاتی (IS)، روان‌شناسی اجتماعی، زمینه‌های مدیریت دانش و روابط آنها با اهداف رفتاری سازگار با سیستم‌های مدیریت محتوا در یک محیط الزامی پرداخت. مدل تجربی پیشنهادی با استفاده از داده‌های جمع‌آوری شده از ۱۴۸ کاربر نهایی با استفاده از PLS آزمایش شد.

روش پژوهش

این پژوهش از نظر هدف، کاربردی است و با استفاده از روش پیمایشی انجام شده است. جامعه پژوهش را ۳۰۲ نفر از اعضای هیئت‌علمی تمام‌وقت و شاغل در پژوهشگاه‌های وابسته به وزارت علوم، تحقیقات و فناوری تشکیل می‌دهد که بر مبنای روش نمونه‌گیری طبقه‌ای تصادفی^۲ انتخاب شدند. ابزار گردآوری اطلاعات پرسش‌نامه محقق ساخته‌ای بود که برای طراحی آن، محقق مؤلفه‌های استخراج‌شده از نظریات صاحب‌نظران پیشین، رساله‌های دکتری و مقاله‌های مرتبط با این حوزه را با مؤلفه‌های «جونز» (۲۰۱۲) که مبنای انجام پژوهش حاضر بود، تطبیق داد و مواردی را که در مؤلفه‌های جونز لحاظ نشده بود، به صورت مستند به آنها اضافه کرد (جدول ۱).

پرسش‌نامه طراحی شده دارای ۲۰ سؤال اصلی و ۶۷ سؤال فرعی (در مجموع ۸۷

1. Hwang

2. Stratified Random Sample

شاخص) است. اطلاعات جمعیت‌شناختی با ۶ سؤال، مؤلفه‌های مدیریت اطلاعات شخصی به ترتیب: مؤلفه «یافتن و دوباره‌یافتن» با ۴ سؤال اصلی و ۱۱ سؤال فرعی (۱۵ شاخص)، مؤلفه «نگهداری» با ۲ سؤال اصلی و ۱۵ سؤال فرعی (۱۷ شاخص)، مؤلفه «حفاظت و سازماندهی» با ۴ سؤال اصلی و ۲۶ سؤال فرعی (۳۰ شاخص)، مؤلفه «امنیت حریم خصوصی و مدیریت جریان اطلاعات» با ۱ سؤال اصلی و ۷ سؤال فرعی (۸ شاخص)، مؤلفه «ارزیابی و اندازه‌گیری» با ۱ سؤال اصلی و ۵ سؤال فرعی (۶ شاخص) و مؤلفه «مفهوم‌سازی» با ۱ سؤال اصلی و ۳ سؤال فرعی (۴ شاخص) بود. در پایان نیز یک سؤال باز مطرح گردید.

برای تحلیل داده‌ها از نرم‌افزار اسپاس ۲۲ استفاده شد. در تجزیه و تحلیل داده‌ها از آمار توصیفی (فراوانی و درصد فراوانی) و برای تعیین معناداری تفاوت‌ها و آزمون فرضیه‌ها از آمار استنباطی (آزمون‌های تی‌تک نمونه‌ای و مستقل، آنالیز واریانس و ضریب همبستگی پیرسون) استفاده شد.

روایی پرسش‌نامه توسط ۱۵ نفر از خبرگان علم اطلاعات و دانش‌شناسی و پایایی ابزار پژوهش با استفاده از آزمون آلفای کرونباخ مورد سنجش قرار گرفت و مقدار ۰٫۸۷ حاصل شد.

جدول ۱. تلفیق مؤلفه‌های مدیریت اطلاعات شخصی جونز (۲۰۱۲) و دیگر صاحب‌نظران این حوزه

منبع	مؤلفه‌های فرعی / زیرمجموعه‌ها (با استناد به نظرهای صاحب‌نظران)	مؤلفه‌های جونز (۲۰۱۲)	ردیف
بوردمن ۲۰۰۴، جونز ۲۰۰۸ و ۲۰۱۲ لینگ فنگ ۲۰۱۱	الف) جستجو (search)، مرور (browse)، فهرست کردن نتایج (sort)	یافتن و دوباره یافتن ^۱	۱
جونز ۲۰۱۲ و برگمن ۲۰۱۳، چودری، رحمن و الصوغیر ۲۰۱۵	ب) حافظه		

ردیف	مؤلفه‌های جونز (۲۰۱۲)	مؤلفه‌های فرعی / زیرمجموعه‌ها (با استناد به نظرات صاحب نظران)	منبع
۲	نگهداری ^۱	الف. روش‌های نگهداری اطلاعات	الزویلر ۲۰۰۷، جونز ۲۰۰۸ و ۲۰۱۲، هندرسون ۲۰۰۹، برگمن ۲۰۱۳
		ب. ذخیره‌سازی	الزویلر ۲۰۰۷، کاپرا ۲۰۰۹، هندرسون ۲۰۰۹، هلوورت ۲۰۱۲، ژانگ ۲۰۱۱
۳	حفاظت و سازماندهی ^۲	الف) حفاظت شامل: نحوه تهیه نسخه پشتیبان / پاک‌سازی دوره‌ای / همگام‌سازی، روزآمدسازی و اصلاح اطلاعات / نحوه انتقال اطلاعات / رمزگذاری	جونز ۲۰۰۸ و ۲۰۱۲
		ب) سازماندهی شامل: ۱. ساختار و نظم پوشه‌ها (فولدرها)، نحوه مرتب‌سازی پیام‌ها ۲. بازیابی اطلاعات و روش‌های انتقال و به اشتراک‌گذاری اطلاعات	جونز ۲۰۰۸ و ۲۰۱۲، برگمن ۲۰۱۳، برگمن ۲۰۱۳
۴	امنیت حریم خصوصی و مدیریت جریان اطلاعات	تعیین مسیر(های) دسترسی به اطلاعات درست، تعریف سطح دسترسی دیگران به اطلاعات، تنظیمات حریم خصوصی برای شبکه‌های اجتماعی، تأمین امنیت اطلاعات در برابر دسترسی‌های غیرمجاز و ویروس‌های مخرب	جونز ۲۰۰۸ و ۲۰۱۲
۵	اندازه‌گیری و ارزیابی	تعیین راهکارها، سیاست‌ها و رویه‌های مورد قبول برای ارزیابی، تعیین میزان رضایتمندی افراد از روش‌های مورد استفاده‌شان در سازماندهی و نگهداری و مرتب‌سازی و کارایی و اثربخشی روش‌ها در دستیابی به اطلاعات مورد نیاز	جونز ۲۰۰۸ و ۲۰۱۲

1. Keeping

2. Maintaining and Organizing

منبع	مؤلفه‌های فرعی / زیرمجموعه‌ها (با استناد به نظرهای صاحب‌نظران)	مؤلفه‌های جونز (۲۰۱۲)	ردیف
جونز ۲۰۰۸ و ۲۰۱۲	مفهوم‌سازی منجر به درک عمیق تر سطوح مرتبط با اهداف نهایی و ارزیابی می‌شود. اطلاعات چگونگی نمایش نیازهای یک نگاشت (شامل اهداف و محدودیت‌ها) است. تفاوت‌های میان نیازهاست. اطلاعات چگونگی نمایش دادن خودنگاشت است.	استفاده از اطلاعات و مفهوم‌سازی	۶

فرضیه‌های پژوهش

۱. میزان به‌کارگیری هریک از مؤلفه‌های مدیریت اطلاعات شخصی توسط اعضای هیئت علمی در حد مطلوب است.
۲. تفاوت معناداری در ابعاد گوناگون مدیریت اطلاعات شخصی میان اعضای هیئت علمی مرد و زن وجود دارد.
۳. تفاوت معناداری در ابعاد گوناگون مدیریت اطلاعات شخصی میان اعضای هیئت علمی با رشته‌های مختلف تحصیلی وجود دارد.
۴. تفاوت معناداری در ابعاد گوناگون مدیریت اطلاعات شخصی میان اعضای هیئت علمی با درجه علمی کارشناسی ارشد و دکتری وجود دارد.
۵. رابطه معناداری میان ابعاد گوناگون مدیریت اطلاعات شخصی و سن اعضای هیئت علمی وجود دارد.
۶. رابطه معناداری میان ابعاد گوناگون مدیریت اطلاعات شخصی و مرتبه علمی اعضای هیئت علمی وجود دارد.
۷. تفاوت معناداری در ابعاد گوناگون مدیریت اطلاعات شخصی میان اعضای هیئت علمی برحسب سابقه خدمتی آنها وجود دارد.

یافته‌ها

آمار توصیفی

توزیع و جمع‌آوری پرسش‌نامه‌های پژوهش در اسفند^۱ ۱۳۹۶ انجام شد. جدول ۲ نشان می‌دهد ۶۵/۲٪ از نمونه‌های پژوهش (۳۰۲ نفر) را مردان و ۳۴/۸٪ را زنان تشکیل داده‌اند. بیشترین فراوانی سن با ۳۱/۵٪ مربوط به افرادی با محدوده سنی ۳۶ تا ۴۰ سال است. ۹۲/۷٪ از جامعه پژوهش دارای تحصیلات دکتری و ۷/۳٪ دارای مدرک کارشناسی ارشد بودند. بیشترین فراوانی رشته تحصیلی با ۳۸/۴٪ مربوط به اعضای هیئت علمی رشته‌های فنی و مهندسی و کمترین فراوانی با ۶/۶٪ متعلق به گروه کشاورزی است. بیشترین فراوانی رتبه علمی با ۶۴/۲٪ مربوط به استادیارها بوده است. بیشتر پاسخ‌دهندگان (۲۴/۴٪) بین ۱۱ تا ۱۵ سال سابقه کار داشته‌اند. کمترین فراوانی نیز مربوط به سابقه کاری بیش از ۲۰ سال با ۱۲/۰٪ بوده است.

جدول ۲. توزیع فراوانی متغیرهای جمعیت‌شناختی نمونه پژوهش

ردیف	متغیر	طبقات	فراوانی	درصد
۱	جنسیت	مرد	۱۹۷	۶۵/۲
		زن	۱۰۵	۳۴/۸
۲	سن	۲۵-۳۰ سال	۹	۳/۰
		۳۱-۳۵ سال	۵۳	۱۷/۵
		۳۶-۴۰ سال	۹۵	۳۱/۵
		۴۱-۴۵ سال	۷۶	۲۵/۲
۳	تحصیلات	بالای ۴۵ سال	۶۹	۲۲/۸
		کارشناسی ارشد	۲۲	۷/۳
		دکتری	۲۷۸	۹۲/۷

ردیف	متغیر	طبقات	فراوانی	درصد
۴	رشته تحصیلی	علوم اجتماعی	45	14.9
		علوم انسانی	34	11.3
		فنی و مهندسی	108	35.8
		علوم پایه	94	31.1
		کشاورزی	21	7
۵	مرتبه	مربی	۳۸	۱۲/۸
		استادیار	۱۹۰	۶۴/۲
		دانشیار	۵۱	۱۷/۳
		استاد	۱۷	۵/۷
۶	سابقه	کمتر از ۵ سال	۷۲	۲۴/۱
		۶-۱۰ سال	۷۱	۲۳/۷
		۱۱-۱۵ سال	۷۳	۲۴/۴
		۱۶-۲۰ سال	۴۷	۱۵/۸
		بیش از ۲۰ سال	۳۶	۱۲/۰

آمار تحلیلی

برای پاسخ به فرضیه اول از آزمون تی تک نمونه‌ای استفاده شد. در این آزمون میانگین واقعی شش مؤلفه مدیریت اطلاعات شخصی با میانگین مورد انتظار یا مطلوب، مقایسه می‌شود. میانگین مورد انتظار یا مطلوب برای هر مؤلفه از حاصل ضرب حد وسط طیف - که برای همه ۳,۵ است - در تعداد گویه‌های هر مؤلفه به دست می‌آید. نتایج جدول ۳ نشان می‌دهد آزمون‌های تی تک نمونه‌ای برای هر شش مؤلفه مدیریت اطلاعات شخصی معنادار است؛ به طوری که با مقایسه میانگین واقعی و میانگین مورد انتظار (مطلوب) می‌توان گفت میانگین واقعی در هر شش مؤلفه از میانگین مورد انتظار بالاتر است و این نتیجه نشان می‌دهد که اعضای هیئت علمی از نظر میزان به‌کارگیری مؤلفه‌های مدیریت اطلاعات شخصی در وضعیت مطلوب هستند. افزون بر این، با توجه به اختلاف میانگین باید گفت بیشترین اختلاف بین میانگین واقعی و میانگین مورد انتظار در مؤلفه

«یافتن و دوباره یافتن» و کمترین اختلاف در مؤلفه «امنیت حریم خصوصی و مدیریت جریان اطلاعات» وجود دارد.

جدول ۳. بررسی وضعیت مؤلفه‌های تحقیق با استفاده از آزمون تی تک‌نمونه‌ای

متغیرهای تحقیق	میانگین واقعی	میانگین مورد انتظار	اختلاف میانگین	آماره آزمون	سطح معناداری	وضعیت مؤلفه
یافتن و دوباره یافتن	۵۲/۲۹	۴۲	۱۰,۲۹	۲۹۲/۴۵۰	۰/۰۰۱	تفاوت معنادار
نگهداری	۵۹/۲۱	۴۹	۱۰,۲۱	۲۱۱/۲۹۸	۰/۰۰۱	تفاوت معنادار
حفاظت و سازماندهی	۹۵/۹۲	۹۱	۴,۹۲	۱۱/۱۴۵	۰/۰۰۱	تفاوت معنادار
امنیت حریم خصوصی و مدیریت جریان اطلاعات	۲۲/۶۳	۲۱	۱,۶۳	۶/۶۹	۰/۰۰۱	تفاوت معنادار
ارزیابی و اندازه‌گیری	۱۶/۸۴	۱۴	۲,۸۴	۱۰/۸۲	۰/۰۰۱	تفاوت معنادار
مفهوم‌سازی	۹/۶۳	۷	۲,۶۳	۳/۳۹	۰/۰۰۱	تفاوت معنادار

در پاسخ به فرضیه دوم جدول ۴، نتیجه آزمون تی مستقل برای مقایسه میانگین مؤلفه‌های شش‌گانه مدیریت اطلاعات شخصی در دو گروه زن و مرد را نشان می‌دهد. نتایج حاکی از آن است که تنها در مؤلفه‌های «نگهداری» و «امنیت حریم خصوصی و مدیریت جریان اطلاعات» میان گروه مردان و زنان تفاوت معناداری وجود دارد و در چهار مؤلفه دیگر تفاوت معناداری وجود ندارد. مقایسه دو گروه در مؤلفه «نگهداری» نشان می‌دهد زنان (با میانگین ۵۹,۳۵) نسبت به مردان (با میانگین ۵۹,۱۳) امتیاز بیشتری را به خود اختصاص داده‌اند. افزون بر این، در مؤلفه «امنیت حریم خصوصی و مدیریت جریان اطلاعات» مردان (با میانگین ۲۲,۹۹) در مقایسه با زنان (با میانگین ۲۱,۹۶) امتیاز بیشتری کسب کرده‌اند. در مجموع، زنان در بحث «نگهداری» و مردان در بحث «امنیت حریم خصوصی و مدیریت جریان اطلاعات» امتیاز بیشتری را به دست آوردند.

جدول ۴. مقایسه میانگین مؤلفه‌های شش‌گانه بر حسب جنسیت

خلاصه نتیجه آزمون تی مستقل	آماره		متغیر
	زن	مرد	
sig=۰/۷۳ t=۰/۳۳۴	۵۲,۲۹	۵۲,۲۹	یافتن و دوباره یافتن
sig=۰/۰۳ t=۲/۱۰۶	۵۹,۳۵	۵۹,۱۳	نگهداری
sig=۰/۵۱ t=۰/۶۵۹	۹۵,۵۲	۹۶,۱۳	حفاظت و سازماندهی
sig=۰/۰۴ t=۲/۰۰۹	۲۱,۹۶	۲۲,۹۹	امنیت حریم خصوصی و مدیریت جریان اطلاعات
sig=۰/۴۰ t=۰/۸۳۱	۱۶,۵۴	۱۷	ارزیابی و اندازه‌گیری
sig=۰/۹۹ t=۰/۰۰۳	۹,۶۳	۹,۶۴	مفهوم‌سازی

در پاسخ به فرضیه سوم، جدول ۴ خلاصه نتیجه آزمون آنالیز واریانس برای مقایسه میانگین مؤلفه‌های شش‌گانه مدیریت اطلاعات شخصی در پنج گروه مرتبط با رشته تحصیلی را نشان می‌دهد. نتایج حاکی از آن است که آزمون برای دو مؤلفه «یافتن و دوباره یافتن» و «ارزیابی و اندازه‌گیری» معنادار است ($sig < 0/05$)؛ بدین معنا که تفاوت معناداری بین افراد با رشته‌های مختلف تحصیلی از نظر میانگین نمره این دو مؤلفه وجود دارد. همچنین آزمون‌های تعقیبی شفه نشان دادند که در مورد مؤلفه «یافتن و دوباره یافتن» بیشترین نمره مربوط به گروه کشاورزی (با میانگین ۵۲,۳۳۴۷) و کمترین نمره مربوط به گروه علوم انسانی (با میانگین ۵۲,۲۷۵۳) است. افزون بر این، در مؤلفه «ارزیابی و اندازه‌گیری» بیشترین نمره مربوط به رشته فنی و مهندسی (با میانگین ۱۷,۵۱۵۱) و کمترین نمره مربوط به گروه کشاورزی (با میانگین ۱۴,۶۱۴۷) است. برای چهار مؤلفه دیگر یعنی «حفاظت و سازماندهی»، «نگهداری»، «امنیت حریم خصوصی و مدیریت جریان اطلاعات» و «مفهوم‌سازی» معنادار نیست ($sig > 0/05$)؛ بدین معنا که تفاوت معناداری بین افراد در رشته‌های مختلف از نظر میانگین استفاده از این چهار مؤلفه مدیریت اطلاعات شخصی، وجود ندارد.

جدول ۴. مقایسه میانگین مؤلفه‌های شش‌گانه بر حسب رشته تحصیلی

رشته متغیر	علوم اجتماعی	علوم انسانی	فنی و مهندسی	علوم پایه	کشاورزی	خلاصه نتیجه آزمون آنالیز واریانس
یافتن و دوباره یافتن	۵۲,۲۸۹۳	۵۲,۲۷۵۳	۵۲,۲۸۹۳	۵۲,۲۸۶۲	۵۲,۳۳۴۷	sig=۰/۰۰۵ f=۳/۷۴۲
نگهداری	۵۹,۳۹۸۴	۵۹,۱۴۰۱	۵۹,۰۵۷۷	۵۹,۲۹۱۸	۵۹,۳۶۴۳	sig=۰/۱۰۴ f=۱/۹۳۶
حفاظت و سازماندهی	۹۵,۷۵۹۸	۹۵,۱۸۳۰	۹۵,۸۰۳۱	۹۶,۹۳۲۳	۹۳,۵۳۴۰	sig=۰/۴۰۴ f=۱/۰۰۷
امنیت حریم خصوصی و مدیریت جریان اطلاعات	۲۲,۱۱۹۱	۲۱,۲۴۸۹	۲۲,۹۱۲۴	۲۲,۷۶۶۴	۲۳,۹۸۱۰	f=۱/۷۵۷ sig=۱/۳۸
ارزیابی و اندازه‌گیری	۱۷,۲۰۷۶	۱۵,۰۷۷۶	۱۷,۵۱۵۱	۱۷,۰۳۷۰	۱۴,۶۱۴۷	f=۳/۳۱۹ sig=۰/۰۱۱
مفهوم‌سازی	۱۴,۶۵۰۴	۹,۹۹۳۹	۸,۲۱۳۳	۹,۵۷۸۹	۵,۹۲۸۱	sig=۰/۰۶۱ f=۲/۲۸۳

در تحلیل فرضیه چهارم، جدول ۵ خلاصه نتیجه آزمون تی مستقل برای مقایسه میانگین مؤلفه‌های شش‌گانه مدیریت اطلاعات شخصی در دو گروه مرتبط با کارشناسی ارشد و دکتری را نشان می‌دهد. نتایج بیانگر آن است که آزمون تنها برای مؤلفه «مفهوم‌سازی» معنادار است ($sig < 0/05$)؛ بدین معنا که تفاوت معناداری بین افراد با تحصیلات کارشناسی ارشد و دکتری از نظر میانگین نمره این مؤلفه وجود دارد. با توجه به میانگین نمره‌ها، افراد با سطح تحصیلات کارشناسی ارشد نمره‌های بالاتر (با میانگین ۱۸,۰۴) در مقایسه با افرادی با تحصیلات دکتری (با میانگین ۸,۸۷) کسب کردند. آزمون برای پنج مؤلفه دیگر یعنی «یافتن و دوباره یافتن»، «نگهداری»، «حفاظت و سازماندهی»، «ارزیابی و اندازه‌گیری» و «امنیت حریم خصوصی و مدیریت جریان اطلاعات» معنادار نیست ($sig > 0/05$)؛ بدین معنا که تفاوت معناداری بین اعضای

هیئت علمی با درجه علمی کارشناسی ارشد و دکتری از نظر میانگین استفاده از این پنج مؤلفه مدیریت اطلاعات شخصی، وجود ندارد.

جدول ۵. مقایسه میانگین مؤلفه‌های شش‌گانه بر حسب سطح تحصیلات

متغیر	آماره	ارشد	دکتری	خلاصه نتیجه آزمون تی مستقل
یافتن و دوباره یافتن	۵۲,۲۹۷۸	۵۲,۲۹۰۵	۵۲,۲۹۰۵	sig=۰/۵۸۸ t=۰/۵۴۲
نگهداری	۵۹,۰۸۲۱	۵۹,۲۲۳۵	۵۹,۲۲۳۵	sig=۰/۴۵۰ t=۰/۷۵۷
حفاظت و سازماندهی	۹۴,۰۱۹۲	۹۶,۱۰۹۶	۹۶,۱۰۹۶	sig=۰/۲۱۸ t=۱/۲۲۳
امنیت حریم خصوصی و مدیریت جریان اطلاعات	۲۱,۰۶۸۸	۲۲,۷۵۷۴	۲۲,۷۵۷۴	sig=۰/۰۷۳ t=۱/۷۹۷
ارزیابی و اندازه‌گیری	۱۸,۳۵۴۲	۱۶,۷۱۶۴	۱۶,۷۱۶۴	sig=۰/۱۰۶ t=۱/۶۲۱
مفهوم‌سازی	۱۸,۰۴۵۸	۸,۸۷۹۳	۸,۸۷۹۳	sig=۰/۰۰۲ t=۳/۱۰۹

در پاسخ به فرضیه پنجم جدول ۶، خلاصه نتیجه آزمون ضریب همبستگی پیرسون برای بررسی رابطه بین مؤلفه‌های شش‌گانه مدیریت اطلاعات شخصی با سن افراد را نشان می‌دهد. نتایج گویای آن است که آزمون ضریب همبستگی برای بررسی رابطه بین سن افراد با شش مؤلفه معنادار نیست ($sig > 0/05$)؛ بدین معنا که سن افراد رابطه‌ای با مؤلفه‌های مدیریت اطلاعات شخصی ندارد.

جدول ۶. بررسی رابطه مؤلفه‌های شش‌گانه با سن

متغیر	آماره آزمون	مقدار همبستگی	سطح معناداری	نتیجه رابطه
یافتن و دوباره یافتن	۰/۰۰۴	۰/۹۴۸	۰/۹۴۸	مستقیم و غیر معنادار
نگهداری	-۰/۰۳۲	۰/۵۸۴	۰/۵۸۴	معکوس و غیر معنادار
حفاظت و سازماندهی	-۰/۰۳۵	۰/۵۴۳	۰/۵۴۳	معکوس و غیر معنادار
امنیت حریم خصوصی و مدیریت جریان اطلاعات	-۰/۰۴۵	۰/۴۳۳	۰/۴۳۳	معکوس و غیر معنادار
ارزیابی و اندازه‌گیری	۰/۰۲۹	۰/۶۱۶	۰/۶۱۶	مستقیم و غیر معنادار
مفهوم‌سازی	۰/۰۷۲	۰/۲۱۲	۰/۲۱۲	مستقیم و غیر معنادار

در تحلیل فرضیه ششم، جدول ۷ خلاصه نتیجه آزمون آنالیز واریانس یک‌طرفه برای مقایسه میانگین مؤلفه‌های شش‌گانه مدیریت اطلاعات شخصی را در چهار گروه مرتبط با مرتبه علمی نشان می‌دهد. نتایج حاکی از آن است که آزمون برای دو مؤلفه «یافتن و دوباره یافتن» و «ارزیابی و اندازه‌گیری» معنادار است ($sig < 0/05$)؛ بدین معنا که تفاوت معناداری بین افراد با مرتبه علمی مختلف از نظر میانگین نمره این دو مؤلفه وجود دارد. همچنین آزمون‌های تعقیبی شفه نشان داد در مورد مؤلفه «یافتن و دوباره یافتن» استادان با مرتبه علمی مرتبه‌های بیشتری نمره (با میانگین ۵۲,۳۱) و استادان دارای مرتبه استادی کمترین نمره (با میانگین ۵۲,۲۷) را به دست آوردند. افزون بر این، در مورد مؤلفه «ارزیابی و اندازه‌گیری» بیشترین نمره مربوط به استادان دارای مرتبه مرتبه‌های (با میانگین ۱۷,۴۶) و کمترین میانگین مربوط به استادان با مرتبه دانشجویی (با میانگین ۱۵,۲۵) است. در مجموع، استادان با مرتبه مرتبه‌های در هر دو مؤلفه «یافتن و دوباره یافتن» و «ارزیابی و اندازه‌گیری» در مقایسه با استادان دیگر امتیاز بالاتری را به دست آوردند. آزمون برای چهار مؤلفه دیگر یعنی «نگهداری»، «حفاظت و سازماندهی»، «امنیت حریم خصوصی و مدیریت جریان اطلاعات» و «مفهوم‌سازی» معنادار نیست ($sig > 0/05$)؛ بدین معنا که میان افراد با مرتبه علمی مختلف از نظر میانگین استفاده از این چهار مؤلفه در مدیریت اطلاعات شخصی تفاوت معناداری وجود ندارد.

جدول ۷. مقایسه میانگین مؤلفه‌های ۶ گانه بر حسب مرتبه علمی

رشته متغیر	مرتبه	استادیار	دانشیار	استاد	خلاصه نتیجه آزمون آنالیز واریانس
یافتن و دوباره یافتن	۵۲,۳۱	۵۲,۲۹	۵۲,۲۸	۵۲,۲۷	$sig = 0/028 \quad f = 2/761$
نگهداری	۵۹,۳۰	۵۹,۲۰	۵۹,۲۴	۵۹,۱۹	$sig = 0/311 \quad f = 1/201$
حفاظت و سازماندهی	۹۶,۰۵	۹۶,۲۳	۹۴,۶۶	۹۷,۸۱	$sig = 0/206 \quad f = 1/487$
امنیت حریم خصوصی و مدیریت جریان اطلاعات	۲۱,۹۹	۲۳,۱۲	۲۱,۹۱	۲۱,۵۶	$sig = 0/100 \quad f = 1/964$
ارزیابی و اندازه‌گیری	۱۷,۴۶	۱۶,۸۹	۱۵,۲۵	۱۶,۸۹	$sig = 0/003 \quad f = 4/118$
مفهوم‌سازی	۸,۸۷	۱۰,۲۸	۷,۲۳	۱۳,۴۴	$sig = 0/333 \quad f = 1/149$

در تحلیل فرضیه هفتم، جدول ۸ خلاصه نتیجه آزمون آنالیز واریانس یک طرفه برای مقایسه میانگین مؤلفه‌های شش‌گانه مدیریت اطلاعات شخصی را در چهار گروه مرتبط با سابقه کاری نشان می‌دهد. نتایج حاکی از آن است که آزمون برای سه مؤلفه «حفاظت و سازماندهی»، «امنیت حریم خصوصی و مدیریت جریان اطلاعات» و «مفهوم‌سازی» معنادار است ($sig < 0/05$)؛ بدین معنا که بین افراد با سابقه کاری مختلف از نظر میانگین نمره این سه مؤلفه تفاوت معناداری وجود دارد. همچنین، آزمون‌های تعقیبی شفه نشان داد در مورد مؤلفه «حفاظت و سازماندهی» استادان دارای سابقه کاری بین ۱۱ تا ۱۵ سال بیشترین نمره (با میانگین ۹۸,۵۵۲۶) و استادان با سابقه کاری ۲۱ سال و بیشتر، کمترین نمره (با میانگین ۹۳,۱۰۵۳) را به خود اختصاص داده‌اند. افزون بر این، در مورد مؤلفه «امنیت حریم خصوصی و مدیریت جریان اطلاعات» بیشترین نمره مربوط به استادان با سابقه کاری بین ۱۶ تا ۲۰ سال (با میانگین ۲۲,۲۵۲۶) و کمترین نمره مربوط به استادان با سابقه کاری ۲۱ سال و بیشتر (با میانگین ۲۰,۵۳۶۶) است. همچنین، در مورد مؤلفه «مفهوم‌سازی» بیشترین امتیاز مربوط به استادان با سابقه کاری ۲۱ سال و بیشتر (با میانگین ۱۷,۲۱۵۱) و کمترین نمره مربوط به استادان دارای سابقه کاری بین ۱۶ تا ۲۰ سال (با میانگین ۵,۶۶) است. آزمون برای سه مؤلفه دیگر یعنی «نگهداری»، «یافتن و دوباره یافتن»، «ارزیابی و اندازه‌گیری» معنادار نیست ($sig > 0/05$)؛ بدین معنا که بین افراد با مرتبه علمی مختلف از نظر میانگین استفاده از این سه مؤلفه مرتبط با مدیریت اطلاعات شخصی، تفاوت معناداری وجود ندارد.

جدول ۸. مقایسه میانگین مؤلفه‌های شش‌گانه برحسب سابقه کاری

رشته / متغیر	پنج سال و کمتر	بین ۶ تا ۱۰ سال	بین ۱۱ تا ۱۵ سال	بین ۱۶ تا ۲۰ سال	۲۱ سال و بیشتر	خلاصه نتیجه آزمون آنالیز واریانس
یافتن و دوباره یافتن	۵۲,۳۲۰	۵۲,۲۹۰۹	۵۲,۲۹۰۶	۵۲,۲۷۲۴	۵۲,۲۹۸۴	$f=1/457$ $sig=0/204$
نگهداری	۵۹,۲۵۲۳	۵۹,۳۰	۵۹,۲۲۶۷	۵۸,۹۵۲۷	۵۹,۲۶۱۸	$f=1/149$ $sig=0/335$
حفاظت و سازماندهی	۹۶,۱۷۶۹	۹۵,۴۰۰۰	۹۸,۵۵۲۶	۹۴,۵۴۴۰	۹۳,۱۰۵۳	$f=3/255$ $sig=0/007$
امنیت حریم خصوصی و مدیریت جریان اطلاعات	۲۳,۰۰۶۰	۲۲,۳۳۶۳	۲۳,۷۸۹۱	۲۲,۲۵۲۶	۲۰,۵۳۶۶	$f=3/275$ $sig=0/007$
ارزیابی و اندازه‌گیری	۱۶,۶۹۱۶	۱۶,۲۶۷۷	۱۶,۴۹۸۸	۱۸,۷۰۳۱	۱۶,۵۴۸۰	$f=1/945$ $sig=0/087$
مفهوم‌سازی	۹,۷۴۷۷	۸,۰۷۳۵	۹,۹۱۴۶	۵,۶۶۳۲	۱۷,۲۱۵۱	$f=3/399$ $sig=0/005$

بحث

یافته‌های پژوهش نشان داد اعضای هیئت علمی از نظر میزان به‌کارگیری مؤلفه‌های مدیریت اطلاعات شخصی در وضعیت مطلوب هستند. با توجه به اختلاف میانگین‌های به‌دست‌آمده، بیشترین اختلاف بین میانگین واقعی و میانگین مورد انتظار در مؤلفه «یافتن و دوباره یافتن» (۱۰,۲۹) و کمترین اختلاف در مؤلفه «امنیت حریم خصوصی و مدیریت جریان اطلاعات» (۱,۶۳) وجود دارد. در خصوص مطلوب بودن میزان به‌کارگیری مؤلفه‌های مدیریت اطلاعات شخصی، یافته‌های پژوهش «دلغندی و ریاحی‌نیا» (۱۳۹۳)، «جدیدی» (۱۳۹۴)، «آزاده، جدیدی و حقانی» (۱۳۹۶) مطابق با پژوهش حاضر بود. نتایج پژوهش «هدایتی خوش مهر و قهرمانیان» (۱۳۹۴) و «کوکبی، حیدری و مجاور» (۱۳۹۶) با نتایج پژوهش حاضر مطابقت نداشت. در مورد مؤلفه «یافتن

و دوباره یافتن» یافته‌های پژوهش «شکاری، فهیم‌نیا و حیدری» (۱۳۹۴) برخلاف پژوهش حاضر بود.

نتایج پژوهش حاضر حاکی از آن است که از نظر میانگین استفاده از شش مؤلفه مدیریت اطلاعات شخصی بین اعضای هیئت علمی زن و مرد در مورد مؤلفه‌های «نگهداری» و «امنیت حریم خصوصی و مدیریت جریان اطلاعات» میان دو گروه تفاوت معناداری وجود دارد. در مجموع زنان در مؤلفه «نگهداری» و مردان در مؤلفه «امنیت حریم خصوصی و مدیریت جریان اطلاعات» امتیاز بیشتری را به دست آوردند. نتایج این پژوهش با یافته‌های پژوهش «دلقندی و ریاحی‌نیا» (۱۳۹۳)، «جدیدی» (۱۳۹۴)، «شکاری، فهیم‌نیا و حیدری» (۱۳۹۴)، «کوکبی، حیدری و مجاور» (۱۳۹۶)، «آزاده، جدیدی و حقانی» (۱۳۹۶)، «هدایتی خوش مهر و قهرمانیان» (۱۳۹۴) مطابقت ندارد. یافته‌های پژوهش حاضر با پژوهش «سانگ و لینگ» (۲۰۰۷) که جنسیت را متغیری معنادار می‌دانستند، همخوانی دارد.

مقایسه میانگین مؤلفه‌های شش‌گانه مدیریت اطلاعات شخصی در پنج گروه رشته تحصیلی (علوم اجتماعی، علوم انسانی، فنی و مهندسی، علوم پایه، کشاورزی) نشان داد تفاوت معناداری بین افراد با رشته‌های مختلف تحصیلی در میزان استفاده از دو مؤلفه (یافتن و دوباره یافتن، ارزیابی و اندازه‌گیری) وجود دارد. در مورد مؤلفه «یافتن و دوباره یافتن» بیشترین امتیاز مربوط به استادان گروه کشاورزی و کمترین امتیاز متعلق به استادان گروه علوم انسانی است. در مورد مؤلفه «ارزیابی و اندازه‌گیری» بیشترین امتیاز مربوط به استادان گروه فنی و مهندسی و کمترین امتیاز متعلق به گروه کشاورزی است. یافته‌های پژوهش با نتایج پژوهش «سانگ و لینگ» (۲۰۰۷) مطابقت و با نتایج «هدایتی خوش مهر و قهرمانیان» همخوانی نداشت.

یافته‌های پژوهش نشان می‌دهد آزمون تی مستقل تنها برای مؤلفه «مفهوم‌سازی» معنادار است؛ بدین معنا که بین افراد با سطح تحصیلات کارشناسی ارشد و دکتری از نظر میانگین نمره این مؤلفه تفاوت معناداری وجود دارد. با توجه به میانگین نمره‌ها، افراد

با مدرک تحصیلی کارشناسی ارشد در مقایسه با افراد دارای مدرک دکتری نمره‌های بالاتری را کسب کردند که این امر استفاده بیشتر آنان از مؤلفه «مفهوم‌سازی» را نشان می‌دهد. یافته‌های پژوهش حاضر با پژوهش «کوکبی، حیدری و مجاور» (۱۳۹۶) مطابقت نداشت زیرا یافته‌های آن پژوهش نشان داد مدیریت اطلاعات شخصی در میان دانشجویان با مقاطع تحصیلی مختلف تفاوت معناداری ندارد.

نتایج آزمون ضریب همبستگی پیرسون نشان داد سن افراد رابطه‌ای با میزان استفاده آنان از مؤلفه‌های مدیریت اطلاعات شخصی ندارد. یافته‌های پژوهش حاضر با پژوهش «کوکبی، حیدری و مجاور» (۱۳۹۶) مطابقت داشت و با یافته‌های پژوهش «شکاری، فهیم‌نیا و حیدری» (۱۳۹۴) همخوانی نداشت زیرا نتایج آن پژوهش نشان داد از نظر سنی میان اعضای هیئت علمی در استفاده از مؤلفه‌های مدیریت اطلاعات شخصی تفاوت معناداری وجود دارد.

نتایج آزمون آنالیز واریانس یک طرفه برای مقایسه میانگین مؤلفه‌های شش‌گانه مدیریت اطلاعات شخصی در چهار گروه مرتبط با مرتبه علمی، برای مؤلفه‌های «یافتن و دوباره یافتن»، «ارزیابی و اندازه‌گیری» معنادار است؛ بدین معنا که تفاوت معناداری بین افراد با مرتبه علمی مختلف از نظر میانگین نمره این دو مؤلفه وجود دارد. در مورد مؤلفه‌های «یافتن و دوباره یافتن» و «ارزیابی و اندازه‌گیری» استادان با مرتبه علمی مری بیشترین امتیاز را به دست آوردند. یافته‌های پژوهش حاضر با یافته‌های پژوهش «شکاری، فهیم‌نیا و حیدری» (۱۳۹۴) مطابقت داشت و با نتایج پژوهش‌های «دلقندی و ریاحی‌نیا» (۱۳۹۳)، «جدیدی» (۱۳۹۴)، «آزاده، جدیدی و حقانی» (۱۳۹۶) همخوانی نداشت.

نتایج آزمون آنالیز واریانس یک طرفه برای مقایسه میانگین مؤلفه‌های شش‌گانه مدیریت اطلاعات شخصی در چهار گروه مرتبط با سابقه کاری نشان داد آزمون برای سه مؤلفه «حفاظت و سازماندهی»، «امنیت حریم خصوصی و مدیریت جریان اطلاعات» و «مفهوم‌سازی» معنادار است؛ بدین معنا که تفاوت معناداری بین افراد با سابقه کاری

مختلف از نظر میانگین نمره این سه مؤلفه وجود دارد. در مورد مؤلفه «حفاظت و سازماندهی» بیشترین امتیاز مربوط به استادان با سابقه کاری ۱۱-۱۵ سال؛ در مورد مؤلفه «امنیت حریم خصوصی» بیشترین امتیاز متعلق به استادان با سابقه کاری ۱۶-۲۰ سال و در مورد مؤلفه «مفهوم سازی» بیشترین امتیاز مربوط به استادان با سابقه کاری ۲۱ سال و بیشتر است. در هیچ یک از پژوهش‌های انجام شده متغیر «سابقه کاری» بررسی نشده بود.

نتیجه‌گیری

به طور کلی نتایج نشان داد میزان استفاده اعضای هیئت علمی پژوهشگاه‌های وابسته به وزارت علوم، تحقیقات و فناوری ایران از مؤلفه‌های مدیریت اطلاعات شخصی در سطح مطلوب قرار دارد. میانگین واقعی میزان استفاده در تمامی مؤلفه‌های مورد بررسی، بالاتر از میانگین مورد انتظار بود. بیشترین میزان استفاده از مؤلفه «حفاظت و سازماندهی» (با ۹۵/۹۲) بود که این امر حکایت از آشنایی زیاد اعضای هیئت علمی با تکنیک‌ها و روش‌های حفاظت و سازماندهی دارد. با توجه به نتایج پژوهش حاضر و پژوهش‌های پیشین، پیشنهادهایی به شرح زیر ارائه می‌شود:

۱. برخی فعالیت‌های مرتبط با مؤلفه «حفاظت و سازماندهی» نظیر استفاده از نرم‌افزارهای استناددهی، ابزارهای یادداشت دیجیتال، ابزارهای فراهم‌آوری، انتقال و به اشتراک‌گذاری اطلاعات و نیز فعالیت‌های مرتبط با مؤلفه امنیت حریم خصوصی و مدیریت جریان اطلاعات نظیر: غیرفعال کردن کوکی‌ها، فیلترکردن ایمیل‌های ناشناس نسبت به سایر فعالیت‌ها پیچیده‌تر و نیازمند آموزش است. از طرفی، برخی از اعضای جامعه پژوهش‌اذعان‌داشته‌مهارت‌های استفاده از مؤلفه‌های مدیریت اطلاعات شخصی را به صورت تجربی آموخته و واحد درسی یا دوره آموزشی مرتبط با این مباحث را نگذرانده‌اند. بنابراین، پیشنهاد می‌شود به منظور ارتقای سطح مهارت‌های اعضای هیئت علمی در استفاده از ابزارها، روش‌ها و فعالیت‌های مرتبط با مدیریت اطلاعات

شخصی، دوره‌های آموزشی مناسب در قالب کلاس‌های آموزشی ضمن خدمت یا کارگاه‌های آموزشی برگزار شود.

۲. در مورد مؤلفه‌های «حفاظت و سازماندهی»، «امنیت حریم خصوصی و مدیریت جریان اطلاعات» فعالیت‌هایی نظیر تهیه نسخه‌های پشتیبان، پاک‌سازی و مرتب‌سازی دسکتاپ کامپیوتر، استفاده از رمز عبور برای حفاظت از اطلاعات، مرتب‌سازی منظم پیام‌های ایمیلی توسط کاربران، استفاده از آنتی‌ویروس‌ها ممکن است کاربر برای انجام به موقع آنها احساس ضرورت نکند و کار را به تأخیر بیندازد. با توجه به اینکه انجام این اقدام‌ها مانع آسیب دیدن، مفقود شدن و سرقت اطلاعات می‌شود و ضریب امنیت اطلاعات افراد را افزایش می‌دهد، پیشنهاد می‌شود با استفاده از جزوه‌های آموزشی، بروشور، اسلایدهای آموزشی و... اهمیت این فعالیت‌ها به اعضای هیئت علمی کلیه گروه‌های آموزشی و رشته‌های تحصیلی تأکید گردد.

۳. در این پژوهش، شش عامل جنسیت، رشته تحصیلی، سطح تحصیلات، سن، مرتبه علمی و سابقه خدمتی بررسی شد. پیشنهاد می‌شود در پژوهش‌های آتی عواملی مانند ویژگی‌های شخصیتی افراد، متغیرهای روان‌شناختی مانند اضطراب در هنگام استفاده از فناوری‌های اطلاعاتی و نیز متغیرهایی مانند نوع وظیفه افراد و محیط و فضای کاری بررسی شود.

۴. پژوهش‌های آتی می‌توانند ضمن بومی‌سازی مؤلفه‌ها و شاخص‌های مدیریت اطلاعات شخصی، میزان به‌کارگیری شاخص‌ها را در میان گروه‌های مختلف کاربران نظیر دانشجویان تحصیلات تکمیلی، اعضای هیئت علمی، پژوهشگران، نویسندگان، کتابداران، کارمندان و... بررسی و تأثیر عوامل جمعیت‌شناختی مختلف بر روی میزان به‌کارگیری را نیز سنجش و ارزیابی کنند.

۵. بررسی رابطه میان میزان استفاده از مؤلفه‌های مدیریت اطلاعات شخصی با عوامل مؤثر بر آن و نیز حوزه‌های موضوعی مرتبط مانند رفتار اطلاع‌یابی و سواد اطلاعاتی برای پژوهش‌های آتی پیشنهاد می‌شود.

با انجام چنین پژوهش‌هایی می‌توان ضمن مشخص کردن ارتباط میان میزان استفاده از مؤلفه‌های مدیریت اطلاعات شخصی و عوامل مؤثر بر آن، در جهت ارائه آموزش‌هایی هرچه مؤثرتر برای افزایش مهارت‌های گروه‌های پژوهشی مختلف و بهره‌گیری بیشتر از مؤلفه‌های مدیریت اطلاعات شخصی، گام برداشت.

منابع

- آزاده، فریدون؛ جدیدی، زهرا و حقانی، حمید (۱۳۹۶). «بررسی میزان به‌کارگیری مدیریت اطلاعات شخصی توسط اعضای هیئت علمی دانشکده‌های پیراپزشکی دانشگاه‌های علوم پزشکی تهران، شهیدبهشتی و ایران در سال ۱۳۹۳»، *مجله دانشکده پیراپزشکی دانشگاه علوم پزشکی تهران (پیاورد سلامت)*، ۱۱(۱)، ۴۴-۵۲.
- جدیدی، زهرا (۱۳۹۴). بررسی میزان به‌کارگیری مدیریت اطلاعات شخصی (PIM) توسط اعضای هیئت علمی دانشکده‌های پیراپزشکی دانشگاه‌های علوم پزشکی تهران، شهیدبهشتی و ایران در سال ۱۳۹۳، پایان‌نامه کارشناسی ارشد کتابداری و اطلاع‌رسانی پزشکی، دانشکده مدیریت و اطلاع‌رسانی پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی تهران.
- دلقندی، فائزه و ریاحی نیا، نصرت (۱۳۹۳). «مدیریت اطلاعات شخصی آکادمیک: بررسی موردی اعضای هیئت علمی دانشگاه پیام نور خراسان رضوی»، *مدیریت اطلاعات و دانش شناسی*، ۱۱(۳)، ۹۷-۱۰۶.
- شکاری، محمدرضا؛ فهیم نیا، فاطمه و حیدری، غلامرضا (۱۳۹۴). «سنجش میزان کاربست مؤلفه‌های مدیریت اطلاعات الکترونیکی شخصی توسط اعضای هیئت علمی»، *تعامل انسان و اطلاعات*، ۲(۱)، ۴۹-۳۴.
- کوکبی، مرتضی؛ حیدری، غلامرضا و مجاور، آیدا (۱۳۹۶). «بررسی وضعیت مدیریت اطلاعات شخصی دانشجویان تحصیلات تکمیلی دانشگاه شهید چمران اهواز در مجموعه منابع الکترونیکی»، *فصلنامه کتابداری و اطلاع‌رسانی*، ۲۰(۴)، ۷۹-۵۶.
- مجاور، آیدا و کوکبی، مرتضی (۱۳۹۳). *شناسایی عوامل مؤثر بر رفتار مدیریت اطلاعات الکترونیکی شخصی*، در: مجموعه مقالات اولین همایش ملی تعامل انسان و اطلاعات، دانشگاه خوارزمی، تهران: چاپار، ۱۶۰.
- هدایتی خوش مهر، عزیز و قهرمانیان، پروین (۱۳۹۳). «مدیریت اطلاعات فردی در بین اعضای هیئت علمی دانشگاه شهید مدنی آذربایجان»، کنفرانس بین‌المللی پژوهش‌های نوین در مدیریت و مهندسی صنایع.
- Barreau, D. (1995), "Context As a Factor in Personal Information Management Systems." *Journal of the American Society for Information Science*, Vol.46 No.5, pp. 327-339.
- Barreau, D. K., & Nardi, B. (1995), "Finding and reminding: File organization from the desktop", *SIGCHI Bulletin*, Vol.27 No.3, p.7
- Bellotti, V., Ducheneaut, N., Howard, M., Neuwirth, C., & Smith, I. (2002), "Innovation in extremis: Evolving an application for the critical work of

email and information management". Paper presented at the Conference on Designing Interactive Systems, DIS2002, London, pp.181-192.

- Bergman O.(2013), "Variables for personal information management research". *Aslib Proceedings: New Information Perspectives*, Vol.65 No.5, pp. 464 – 483.
- Boardman,R.(2004),*Improving Tool Support for Personal Information Management*. PhD Thesis, University of London, London.
- Capra, R. (2009), "A survey of personal information management". Available at: <http://pimworkshop.org/2009/papers/caprapim2009.pdf> (Accessed 25 January 2017)
- Capra, R., & Pérez-Quiñones, M. A. (2005), "Using Web search engines to find and re find Information". *IEEE Computer*, Vol.38 No.10,pp. 36–42.
- Chaudhry,A.S,Rehman,S,Al-sughair,L(2015), "Using Personal Information Management to Strengthen Information Literacy at work". *International Journal for E-Learning Security*, Vol.5 No.1, pp.421-428
- Crystal,A.(2008),*Design Research For Personal Information Management Systems To Support Undergraduate Students*. PhD Thesis, University of North Carolina, Chapel Hill.
- Dalkir, K.(2017), *Knowledge Management in Theory and Practice*, MIT Press, US, Third Edition.
- Dervin, B. (1992), "From the mind's eye of the user: The sense-making qualitative quantitative methodology". In J. Glazier & R. Powell (Eds.), *Qualitative Research in Information Management* , CO: Libraries Unlimited, Englewood,pp..۸۴-۶۱
- Elswailer, D. (2007), *Supporting Human Memory in Personal Information Management*. PhD Thesis, Department of Computer and Information Sciences, University of Strathclyde.
- Helvoort, A.A.J.van.(2012), "A questionnaire for the Institutional Assessment of Personal Information Management". *Third International Symposium on Information Management in a changing world*.
- Henderson,S.(2009), *How do people manage their documents*. PhD thesis, The university of Auckland.
- Jones, W.(2007), *Personal Information Management*. *Annual Review of Information Science and Technology*. p453
- Jones, W.(2008), *Keeping Found Things Found: The study and practice of Personal Information Management*, Morgan Kaufmann Publishers, Burlington.
- Jones, W.(2012), *The Future of Personal Information Management: Part I: Our Information, Always and Forever*. Morgan & Claypool,California.
- Klein, G., Moon, B., & Hoffman, R. R. (2006), " Making Sense of Sensemaking 1: Alternative Perspectives". *IEEE Intelligent Systems*, Vol.21 No.4, p.71.
- Kwasnik, B. (1989), "How a personal document's intended use or purpose affects its classification in an office". In *Proceedings of the 12th annual international ACM SIGIR Conference on Research and Development in Information Retrieval*, ACM Press, New York. NY,pp.207-210
- Lansdale,M.(1988),"The Psychology of personal information management". In *Applied Ergonomics*,۱۹(۱),pp..۶۶-۵۵

- Ling Feng, T.D.(2011)."A survey on information re-finding techniques", International Journal of Web Information Systems, Vol. 7 No. 4 pp. 313 – 332.
- Majid S, San M, Tun S, Zar T.(2010), "Using Internet Services for Personal Information Management". 2nd International Symposium on Information Management in a Changing, Ankara, Turkey. September 22-24, 2010, Vol. 96, pp. 110-119.
- Ravasio, P., Schär, S. G., & Krueger, H. (2004)," In pursuit of desktop evolution: User problem and practices with modern desktop systems". ACM Transactions on Computer-Human Interaction, Vol.11 No.2, pp.156-180.
- Russell, D. M., Stefik, M. J., Pirolli, P., & Card, S. K. (1993),"The cost structure of sensemaking". In Proceedings of the ACM SIGCHI Conference on Human Factors in Computing Systems, ACM Press, Netherlands.pp.269-276.
- Song, G., Ling, C. (2009).The Roles of Profession and Gender in Some PIM Tasks.In Michael J.Smith and Gavriel Salvendy (Eds.). Human Interface and the Management of Information: Designing Information Environments,13th International Conference on Human-Computer Interaction, HCI International 2009, San Diego, California, USA, July 19–24, 2009,429-436. Available at: <https://dl.acm.org/citation.cfm?id=1601596>(accessed 11 April 2018)
- Teevan, J., Alvarado, C., Ackerman, M. S., & Karger, D. R. (2004), "The perfect search engine is not enough: A study of orienteering behavior in directed search". Proceedings of the SIGCHI Conference on Human Factors in Computing Systems, Vienna, Austria, pp.415-422.
- Teevan, J., Capra, R., & Pérez-Quinones, M. (2007), "How people find information". In W. Jones & J. Teevan (Eds.), Personal Information Management, Seattle: University of Washington Press.p.26
- Teevan, J., Jones, W., Bedson, B.B.(2006),"personal Information Management". Communications of the ACM, Vol.49 No.1,pp.40-43.
- Wilson, T. D. (2000). "Human information behavior". Informing Science, Vol.3 No.2, pp. 49–55.
- Zhang, H.(2011). Personal information organization and re-access in computer folders: an empirical study of information workers.Urbana: University of Illinois.